

naar en Lægmand optræder og taler om Retorik og Finansvidenskab. Jeg tror, at det gaar os allesammen saaledes, at paa enkelte Spørgsmaals Omraade se vi klart, fordi vi have anvendt megen Tid og Flid paa at sætte os ind deri, paa andre Spørgsmaals Omraade ere vi uvidende uden Hensyn til, hvor højt vi ere placerede i Samfundet, og hvor mange Eksaminer vi have taget. For de fleste Mennesker, saavel inden for som uden for Rigsdagen, er Toldspørgsmaalet et afskrækkende Spørgsmaal; de kunne eller gide ikke sætte sig grundigt ind i det. Derfor har Demokratiet rundt omkring i Verden, Frankrig, Belgien, Tyskland, Østerrig, de forenede Stater, Sverige og Norge alle Vægne lidt Nederlag i Tariffspørgsmaalet. Her i Danmark have vi Frihandelsmænd hidtil hindret Protektionisternes Fremgang, og derfor værdsatte vore Modstandere vor Agitation ret højt. For kort Tid siden blev jeg af et æret Medlem her i Tinget (Sørensen, Allesø) — jeg har allerede fremhævet det en Gang, men det skader ikke, at de Herrer faa det at vide en Gang til — takseret til et Beløb af 100 Mill. Kr., *hvis jeg vilde forholde mig tavs i Toldsager*. Men Konjunkturerne skifte. I de seneste Dage har jeg faaet Bevis for, at mine gamle Partifæller ikke værdsætte mit Arbejde i Toldsagen til Værdien af det Papir, hvorpaa Brændevinsdagsordenen og Toldbetænkningen er trykt. Jeg har taget den høje Kurs med godt Humør — jeg har taget de dalende Konjunkturer med lige saa godt Humør, og de Herrer ville aldrig se en Rynke paa min Pande af den Grund. Hvis det ikke var saaledes, som jeg siger, vilde mine Partifæller ved Valget mellem Dagsordenen og mig ikke have foretrukket Brændevinsdagsordenen, hvis eneste praktiske Virkning vil være den, at man gennem dens Vedtagelse for lang Tid standser en frisindet, demokratisk Toldreform. Det vil snart gaa op for den offentlige Bevidsthed, at Sejren for Brændevinsdagsordenen var det samme i sin Kerne som et Nederlag for Frihandelsbestræbelserne her i Landet. Jeg har aldrig anset Folketingets Kompromis som andet end en paa-begyndt Toldreform, der ad Aare maa fortsættes. Dagen efter, at jeg havde udmeldt mig af Venstrereformpartiet, stod denne Begivenhed omtalt i Protektionisternes Hovedorgan med nogle faa sympatiske Linier, der endte med dette glade Budskab: „*Hans Saga paa Rigsdagen er ude!*“ Der gik et Lettelsens Suk gennem Protektionisternes Lejr, da Folketingets

Flertal valgte sig en anden Talsmand i Toldsager.

Jeg vilde svigte min Pligt, hvis jeg ikke, før jeg sluttede, ydede Dagsordenens Forfatter en Anerkendelse for den Dygtighed, med hvilken Dokumentet er affattet. Det lider kun af ganske enkelte Mangler, der kunne sammenfattes i tre Hovedpunkter: Taktikken, Logikken og Tallene. Angaaende Taktikken har jeg allerede tidligere udtalt mig. Jeg vil kun belyse Stillingen endnu med faa Ord. Folketingets Kompromis var tiltraadt af alle Folketingets Grupper, og det blev støttet i alt væsentligt af Regeringen. Toldsagen var der ved for Folketingets Vedkommende kommen ind i den stærkeste Stilling, hvori Sagen nogen Sinde har været, siden Toldspørgsmaalet blev drøftet i 1863. Aldrig nogen Sinde har Folketingets Stilling været saa fast funderet, og aldrig nogen Sinde har Landstingets Stilling været saa svag, fordi Landstinget lige over for vort Kompromis med Tilslutning fra alle Lejre her i Salen kun kunde møde med et ensidigt protektionistisk Indlæg, hvis Tilhængere endda svandt i Antal ved den fortsatte Afstemning. Hele Ansvarer for Skattelovens Standsning hvilede i Virkeligheden paa Landstinget, og hele Landet saa hen til Landstinget i Bevistheden om, at det var saaledes, som jeg her har foreslaaet. Saa snart Brændevinsdagsordenen er vedtagen, er Ansvarer flyttet fra Landstinget til Folketinget, og hele Landet vil med samme Ret se hen til Folketinget og sige: „Der ligger Ansvarer for, at vi ikke fik Skatteloven.“ Jeg er forberedt paa, at man vil sige: Ja, men den Mand staar jo og taler Landstingets Sag . . . (*Stemmer: Hør!*) Det glæder mig, at selv Fonografen bliver paa-virket af mine Udtalelser. Det er altid godt, naar man ser, at man gør Virkning. Maa jeg samtidig oplyse de Herrer, der afbrød mig, om, at næppe nogen Mand her i Landet ved forskellige Lejligheder har taget saaledes fat med Næb og Klør paa Landstingets Tarifforslag, som jeg har gjort. Saaledes som jeg staar og taler her i Dag, har jeg talt før. Jeg har ikke forandret Standpunkt, men jeg gør, hvad jeg altid har gjort: jeg søger Retten, hvor den er at finde, og naar jeg har fundet den, indrømmer jeg, at der er den. Min første Omtale gjaldt Taktikken. Med Hensyn til *Logikken* henviser jeg til den Sætning i Motivering, at Folketinget ikke kan gøre sig fortrolig med Tanken om at lade de af Brændevinsskatteskilden flydende Indtægter forvalte af en Regering, med Hensyn til hvis